

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/158/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5914206583
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5914206583.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Urbanovej a členov senátu JUDr. Yvetty Dzugasovej a Mgr. Miroslava Šeptáka, v právnej veci navrhovateľa: R. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX K. N. XX, proti odporcovi: R. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX, XXX XX L. pri Y., zastúpenému JUDr. Anettou Klestincovou, advokátkou, so sídlom Mesačná 5, 821 02 Bratislava, IČO: 30 858 384, v konaní o zrušenie vyživovacej povinnosti na plnoleté dieťa, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 9C/127/2014-26 zo dňa 10. 11. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Ružomberok č. k. 9C/127/2014-26 zo dňa 10. 11. 2014 m e n í tak, že z r u š u j e vyživovaciú povinnosť navrhovateľa k odporcovi naposledy určenú rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/87/2007-34 zo dňa 19. 12. 2007, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 16. 01. 2008, a to ku dňu 22. 09. 2014; vo zvyšnej časti, t. j. za obdobie od 01. 07. 2014 do 21. 09. 2014, návrh navrhovateľa na zrušenie vyživovacej povinnosti voči odporcovi z a m i e t a .

Navrhovateľovi náhradu trov prvostupňového i odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zrušil vyživovaciú povinnosť navrhovateľa k odporcovi, ktorá bola naposledy určená rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/87/2007-34 zo dňa 19.12.2007, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 16.01.2008, a to ku dňu 01.07.2014. O trovách konania rozhodol tak, že navrhovateľovi ich náhradu nepriznal.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že odporca je plnoletým synom navrhovateľa a PaeDr. D. X. (predtým Mgr. D. R., rod. I.). Naposledy bolo o vyživovacej povinnosti navrhovateľa k odporcovi rozhodované rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/87/2007-34 zo dňa 19.12.2007, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 16.01.2008, na základe ktorého bolo manželstvo rodičov odporcu rozvedené, v tom čase maloletý odporca bol zverený do osobnej starostlivosti matky s tým, že obidvaja rodičia budú maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok a otcovi maloletého (v súdnej veci navrhovateľovi) bola uložená povinnosť prispievať na výživu odporcu výživným vo výške 4.000,-Sk mesačne. Zo zhodných tvrdení účastníkov konania mal okresný súd preukázané, že odporca ukončil stredoškolské štúdium s maturitou na svojej škole v mesiaci jún roku 2014 a nepokračuje v štúdiu na vysokej škole. Z oznámenia o zaradení občana do evidencie uchádzačov o zamestnanie mal súd preukázané, že odporca bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie odo dňa 24.09.2014.

V zmysle ust. § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z o rodine, v znení neskorších zmien a doplnkov, (ďalej len „Zákon o rodine“) dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možno len na návrh. Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom trvá do času, pokiaľ deti nenadobudnú schopnosť samé sa živiť (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine). Schopnosť dieťaťa samé sa živiť znamená schopnosť z vlastných

prostriedkov uspokojovať základné životné potreby. V prípade, že sa dieťa rozhodne pokračovať vo vzdelávaní, povinnosť rodičov vyživovať dieťa nezaniká, ale trvá ďalej. Schopnosť dieťaťa samé sa živiť je potrebné vykladať objektívne, t.j. či sú tu nejaké objektívne prekážky, ktoré by bránili dieťaťu vlastnými silami zabezpečovať svoje životné potreby. Z vykonaného dokazovania mal súd I. stupňa preukázané, že odporca ukončil štúdium na strednej škole bez toho, aby ďalej pokračoval v štúdiu na vysokej škole, čím ukončil sústavnú prípravu na zamestnanie, čo spôsobilo zánik vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči odporcovi. Sám odporca sa v konaní vyjadril, že v súčasnosti netrpí žiadnym ochorením, ktoré by ho objektívne obmedzovalo vo výkone zárobkovej činnosti, ktorou by mohol zabezpečiť svoje základné životné potreby. Pokiaľ odporca v konaní namietal, že on iba tento rok ukončil štúdium na strednej škole a doposiaľ sa mu nepodarilo nájsť žiadne zamestnanie, a preto je evidovaný v evidencii uchádzačov o zamestnanie na úrade práce, okresný súd poukázal na to, že samotná situácia na trhu práce nemôže byť takým dôvodom, ktorý by mal za následok objektívnu neschopnosť dieťaťa samé sa živiť, nakoľko v prípade vzniku takejto situácie je úlohou štátu, aby v rámci systému sociálneho zabezpečenia zabezpečil takémuto dieťaťu nevyhnutné potreby. V uvedenej veci to platí o to viac, keďže odporca tak, ako deklaruje, má samostatné bývanie, a teda mu nič nebráni, aby požiadal príslušný štátny orgán o poskytnutie plnení v rámci sociálneho zabezpečenia. Opačný, ako vyššie vyslovený záver by mal za následok bezdôvodné predlžovanie vyživovacej povinnosti aj na dobu, kedy je plnoleté dieťa schopné samo sa živiť.

Rozhodnutie o trovách konania okresný súd odôvodnil ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a navrhovateľovi, ktorý mal vo veci plný úspech, ich náhradu nepriznal, keďže si náhradu trov konania voči odporcovi neuplatnil a zo spisu mu vznik žiadnych trov nevyplýva.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporca, ktorý sa domáhal, aby odvolací súd uznesením rozhodol tak, že nepripustí zámenu účastníkov na strane odporcu a po právoplatnosti tohto rozhodnutia rozsudok okresného súdu zmení tak, že návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietne a zaviazá ho na náhradu trov konania v prospech odporcu; prípadne vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči odporcovi, naposledy určenú rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/87/2007-34 zo dňa 19.12.2007, zruší ku dňu právoplatnosti rozhodnutia súdu o pripustení zámeny odporcu v konaní s tým, že vysloví, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V prípade ak by odvolací súd skonštatoval, že sú dané dôvody pre zrušenie rozsudku, odvolateľ navrhol napadnutý rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Uviedol, že konanie na prvom stupni trpelo vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a súd svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom. Navrhovateľ totiž dňa 22.09.2014 podal na súd svoj návrh proti odporkyne PaeDr. D. X. - matke jeho plnoletého syna. Prvostupňový súd dňa 17.10.2014 bez účasti a vypočutia odporkyne pristúpil k výsluchu navrhovateľa, na základe ktorého, (v rámci „ozrejmien“ si súdom, proti komu návrh smeruje), navrhovateľa nezákonne poučil o otázke pasívnej legitímácie, následkom čoho navrhovateľ zmenil svoj návrh, keď uviedol, že jeho návrh smeruje voči jeho dospelému synovi R. R. mladšiemu. V tomto smere odvolateľ poukázal na ust. § 1, § 2, § 5 ods. 1 a § 18 O.s.p. a konštatoval, že uvedeným postupom prvostupňového súdu bolo porušené právo účastníkov na strane odporcu na spravodlivé konanie, porušená rovnosť účastníkov konania a zároveň bola účastníčke konania PaeDr. D. X. postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom. Súd je podľa § 5 O.s.p. totiž oprávnený poučiť účastníkov len o ich procesných právach, a je neprípustné, aby ich poučal o otázke vyplývajúcej z hmotného práva. Preto, ak by pristúpil k poučeniu, napr. o možnosti uplatniť zámenu podľa § 92 ods. 4 O.s.p. (čo je prípad súdnej veci), ktorý slúži na zhojenie nedostatku vecnej legitímácie v konaní, išlo by o poučenie o hmotnom práve. Navyše, k zmene účastníctva môže dôjsť jedine a výlučne v dôsledku skutočnosti, ktorá nastala po začatí konania. Ak skutočnosť znamenajúca prevod alebo prechod práva nastáva ešte pred začatím konania, a teda žalobca označil už v žalobe vecne nelegitimovaný subjekt, je zmena účastníctva vylúčená a musí sa uplatniť niektorý z inštitútov, určených na zhojenie nedostatku vecnej legitímácie existujúcej od začiatku, teda už v čase začatia konania, a to buď zámena účastníkov alebo vstup ďalšieho účastníka do konania, na základe zákonom stanoveného postupu. Pokiaľ prvostupňový súd návrh navrhovateľa z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie nezamietol, ale v rozpore so zákonom mu umožnil protiprávne realizovať zámenu odporcu v konaní bez vyžiadania si súhlasu odporkyne PaeDr. D. X., a o tejto zámene ani nerozhodol uznesením, jeho postup bol v rozpore s Občianskym súdnym poriadkom. Prvostupňový súd tiež porušil ust. § 95 O.s.p., keď rozhodol o zrušení vyživovacej povinnosti spätne, hoci navrhovateľ žiadne právne prípustným spôsobom nezmenil svoj návrh zo dňa 22.09.2014, v ktorom žiadal zrušiť vyživovaciu povinnosť odo dňa podania návrhu. Na pojednávaní vo veci potom navrhovateľ iba konštatoval, že sa domáha zrušenia vyživovacej povinnosti počnúc dňom 01.07.2014, nezmenil teda

žiadnym spôsobom svoj návrh. Pokiaľ by aj prvostupňový súd toto konštatovanie považoval za zmenu návrhu, mal ju v zmysle ust. § 95 O.s.p. uznesením pripustiť, čo však neučinil. Odvolateľ citujúc ust. § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine, konštatoval, že o zvýšení, znížení alebo zrušení vyživovacej povinnosti možno rozhodnúť najskôr ku dňu začatia súdneho konania. Napriek tejto okolnosti však súd I. stupňa rozhodol spätne o zrušení vyživovacej povinnosti už k 01.07.2014. Prvostupňový súd tiež konal aj v rozpore s ust. § 120 vety druhej O.s.p.. Hoci ani navrhovateľ, ani odporca nenavrhl vykonať dôkaz - vysvedčením o maturitnej skúške (jedná o najpodstatnejší dôkaz v konaní preukazujúci ukončenie stredoškolského štúdia), súd si ho mal súd vyžiadať z úradnej povinnosti, za účelom overenia tvrdení navrhovateľa o tom, že odporca skutočne už štúdium ukončil. Súd mal mať teda preukázanú zmenu pomerov, t. zn., kedy došlo k ukončeniu stredoškolského štúdia odporcu aj preto, že chcel vyživovacia povinnosť navrhovateľa voči odporcovi zrušiť spätne. Nie je totiž pravdivé tvrdenie, že odporca zmaturoval v mesiaci jún 2014 a nezmaturoval ani ku dňu 01.07.2014, ale maturitnú skúšku úspešne vykonal až v mesiaci september 2014, o čom pripojil odporca ku svojmu oprávnenému prostriedku svoje maturitné vysvedčenie zo dňa 10.09.2014. Pokiaľ aj maturitné vysvedčenie nebolo na pojednávaní predložené, nestalo sa tak z viny odporcu. Tento totiž bez svojej viny nemohol predložiť alebo označiť predmetný dôkaz. Z písomného návrhu navrhovateľa totiž vyplývalo, že tento požiadal súd o zrušenie výživného ku dňu podania návrhu a svoj návrh zmenil až na pojednávaní dňa 10.11.2014. Odporca preto nemohol predpokladať, že maturitné vysvedčenie bude v konaní dôležité a má ho priniesť na pojednávanie so sebou. Navyše, okresný súd ho jeho predloženie tohto dôkazu ani nevyzval.

S poukazom na ust. § 205a O.s.p. a ust. § 213 ods. 3 O.s.p. navrhol odvolateľ, aby odvolací súd v prípade pojednávania vo veci vykonal dokazovanie jeho maturitným vysvedčením, pripojeným k jeho odvolaniu. Okrem toho prvostupňový súd rozhodol o zrušení vyživovacej povinnosti navrhovateľa v rozpore s ust. § 62 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine, keď na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne právne posúdil možnosti a schopnosti dieťaťa (odporcu) samostatne sa živiť. Súd vôbec neskúmal moment ukončenia vzdelania odporcu a nezaoberal sa jeho tvrdeniami ohľadom jeho príjmov a výdavkov, nevykonal ním navrhnuté dôkazy, nezaoberal sa ani tvrdeniami a predloženými dôkazmi, ktorými súdu preukazoval jeho zlé finančné a majetkové pomery a fakt, že je nezamestnaný a nevie si nájsť prácu. V tomto smere odvolateľ poukázal aj na ust. § 163 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Odvolateľ tiež poukazoval na niektoré ustanovenia zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (§ 2 ods. 1, 3, § 3 ods. 1 písm. e)), ako aj ust. § 104 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, konštatujúc, že pri posudzovaní vyživovacej povinnosti rodiča voči dieťaťu je prioritne vychádzať z ust. § 61 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého vyživovacia povinnosť rodičov trvá až do tej doby, pokiaľ deti nie sú schopné samé sa živiť. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom teda nie je podmienená vekom, ani ukončením určitého stupňa vzdelania, ale výlučne iba jeho schopnosťou samo sa živiť. Toto je teda jediné a rozhodujúce kritérium na trvanie vyživovacej povinnosti. Schopnosťou dieťaťa samé sa živiť znamená, že dieťa je reálne schopné samostatne uspokojovať svoje potreby príjmom zo zamestnania, a to všetky jeho hmotné, kultúrne a ďalšie potreby, vrátane potreby bytovej. Inými slovami, to znamená, že dieťa musí mať určitý trvalý príjem finančných prostriedkov, z ktorých svoje potreby hradí (nález Ústavného súdu ČR zo dňa 21.04.2011 sp. zn. II. ÚS 3133/10). Schopnosťou dieťaťa samostatne sa živiť treba rozumieť schopnosť samostatne z vlastných zdrojov uspokojovať všetky relevantné, životné náklady. Vyžaduje sa, aby táto schopnosť napĺňala požiadavku trvalosti tohto stavu, preto ani príjem náhodného alebo nepravidelného charakteru (čo však nie je prípad odporcu, ktorý je nezamestnaný a nemá žiadny príjem), nemožno považovať za nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť. Aplikčná prax vychádza z elasticity rodičovskej vyživovacej povinnosti vyplývajúcej z časovo neobmedzeného trvania pokrvných väzkov. Z hľadiska posúdenia zániku vyživovacej povinnosti je preto jednoznačná len situácia, keď dieťa získa trvalý, pravidelný príjem, či už zo závislej činnosti, z podnikania a pod.. Okolnosť trvania vyživovacej povinnosti rodičov je síce odôvodnená aj štúdiom dieťaťa, keď je úlohou rodičov viesť dieťa k získaniu vzdelania a tým potrebných predpokladov na sebarealizáciu, ale je najmä odôvodnená objektívnou existenciou pracovných príležitostí vo vyštudovanom odbore. Odporca je vyštudovaný masér, no doposiaľ nenašiel vo svojom odbore pracovné uplatnenie, je riadne evidovaný na úrade práce, aj napriek jeho snahe zamestnať sa, nemá ponúkané žiadne pracovné príležitosti. Na pojednávaní sám uviedol, že v jeho odbore je veľmi ťažké nájsť si uplatnenie. Aj keď sa o to všemožne snaží, získať príjem zo zamestnania sa mu nedarí. Odporcovi navyše nevznikol ani nárok na sociálnu dávku, hoci sa o ne uchádzal. Podporný systém výživy prostredníctvom sociálnych dávok sa priznáva totiž až po dovŕšení 25 rokov veku. Dovtedy je dieťa spoločne posudzovanou osobou spolu s rodičmi. Zároveň podľa zákona o sociálnom poistení, odporca nemá ani nárok na poberanie dávok

v nezamestnanosti, nakoľko počas zákonnej lehoty počas štúdia nebol poistený v nezamestnanosti, keďže nepracoval popri štúdiu. Odporca tak nemá nárok na žiadnu štátnu dávku, ktorou by mohol pokryť svoje potreby alebo aspoň ich časť, a je plne viazaný na výživu zo strany svojich rodičov. Stará sa o neho výlučne jeho matka, ktorej príjem si zrejme súd zistil dotazom na sociálnu poisťovňu, a ktorá mu zabezpečuje jeho základné životné potreby. PaeDr. D. X. je zamestnaná ako učiteľka s mesačným príjmom 669,00 Eur, jej manžel zarába 912,00 Eur. Z tohto príjmu rodina financuje tri osoby (vrátane odporcu) a spláca úvery (717,49 Eur, réžia domu (plyn 70,00 Eur, elektrina 30,00 Eur, voda 30,00 Eur) spolu 130,00 Eur, cesta do práce 140,00 Eur, poisťky spolu 91,00 Eur, lieky 32,00 Eur a ešte oveľa viac). Po zaplatení týchto nevyhnutných výdavkov zostáva matke odporcu iba suma 470,51 Eur, ktorá slúži na výživu, ošatenie a iné potreby pre tri osoby. Hoci tieto skutočnosti odporca uviedol v návrhu, a navrhol predložiť dôkazy na ich preukázanie, súd sa majetkovými a finančnými pomermi odporcu nezaoberal, ním tvrdené skutočnosti neoveril a ani tieto dôkazy nevykonal. Naposledy bolo určené výživné na odporcu od mesiaca január 2008 vo výške 4.000,00 Sk (132,77 Eur) a toto nebolo menené takmer 7 rokov. Odvolateľ tiež poukázal na rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 11C/577/2013 zo dňa 27.01.2014, ktorým podporil svoje odvolacie námietky. Vzhľadom k uvedenému je jednoznačné, že na strane odporcu s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu, doposiaľ nenastal taký stav, ktorý by preukazoval alebo svedčil o tom, že by odporca bol schopný v súčasnosti sám sa živiť, či inými štátnymi dávkami si zabezpečovať svoje potreby, preto je jednoznačné, že vyživovacia povinnosť jeho rodičov stále trvá a nezanikla. Odporca nemá bez príjmu z výživného absolútne žiadne finančné prostriedky na krytie jeho odôvodnených a nevyhnutných mesačných výdavkov, a teda zrušenie vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči nemu v zmysle rozhodnutia prvostupňového súdu je likvidačné. Odporca tiež žiadal, aby sa za účelom prejednávania odvolania odvolací súd oboznámil s písomným nesúhlasom odporkyne PaeDr. D. X. so zámenou odporcov v konaní a vydal uznesenie, ktorým nepripustí, aby ako odporkyňa z konania vystúpila a na jej miesto nastúpil odporca R. R. mladší. Nesúhlas PaeDr. X. pripojil odvolateľ k opravnému prostriedku. Následne je preto na mieste rozsudok odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu navrhovateľa.

Odporca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť.

Uviedol, že účastníkmi tohto konania bol jedine navrhovateľ a jeho syn v pozícii odporcu keďže je plnoletý, ktorý vo veci vyživovacej povinnosti vystupuje samostatne (bez svojej matky). PaeDr. D. X. v tejto záležitosti už účastníkom konania nie je, a ani nemôže byť. Prvostupňový súd dostatočne preskúmal a aj odôvodnil skutočnosti, ktoré viedli k zrušeniu vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči odporcovi.

Krajský súd, ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, podľa § 212 ods. 1, 2 písm. b) O.s.p. preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní a po preskúmaní ho bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p. za použitia ust. § 156 ods. 3 O.s.p.) podľa § 220 O.s.p. zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219 O.s.p.), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1 O.s.p.).

Primárne je treba poznamenať, že navrhovateľ sa svojím podaním (návrhom na začatie konania) doručeným na Okresnom súde Ružomberok dňa 22.09.2014 domáhal zrušenia vyživovacej povinnosti voči plnoletému dieťaťu R. R., nar. XX.XX.XXXX. (viď petit žaloby) a ako odporkyňu označil v tomto návrhu PaeDr. D. X., bytom okres B. (pracuje na ZŠ vo Veľkých Kostoľanoch, inak trvalý pobyt nie je známy). Z tohto pohľadu sa jednalo jednoznačne o neúplné a nezrozumiteľné podanie navrhovateľa, a preto okresný súd správne postupom v zmysle ust. § 43 ods. 1 O.s.p. odstraňoval vady tohto podania pri informatívnom výsluchu navrhovateľa dňa 17.10.2014. Zo zápisnice o tomto úkone (č. I. 12 spisu) jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ ako odporcu označil svojho syna R. R., nar. XX.XX.XXXX. Takto označeného odporcu predvolal prvostupňový súd na pojednávanie konané dňa 10.11.2014, ktorému doručil aj na vyjadrenie návrh na začatie konania, vrátane jeho doplnenia zo dňa 17.10.2014. Na tento návrh reagoval odporca vo svojom vyjadrení k návrhu zo dňa 05.11.2014, označenom ako „odpor“. Vyjadril v ňom nesúhlas s návrhom navrhovateľa a žiadal ho zamietnuť. Konštatoval, že býva v spoločnej domácnosti s matkou a jej manželom, ktorí platia nemalé splátky za úvery, poisťky, réžiu domu a rôzne iné poplatky, ktoré sú nevyhnutné každý mesiac poukazovať na rôzne účty. V prípade vyžiadania Okresného súdu Ružomberok ich môže predložiť. Okrem toho, cieľom odporcu je založiť si rodinu, nakoľko je vo vzťahu so svojou priateľkou, s ktorou zdieľa spoločnú domácnosť v P. P., kde študuje dennou formou vysokú školu. Odporca s ňou býva v prenajatom byte,

ktorý mu uhrádzajú sčasti rodičia priateľky, sčasti výživné a na ostatné potreby mu prispieva matka s jej manželom. Zatiaľ je odporca evidovaný na ÚPSVaR v Piešťanoch ako čerstvý absolvent strednej zdravotníckej školy, a preto je odkázaný na pomoc svojej rodiny, vrátane finančnej pomoci. K tomuto svojmu vyjadreniu odporca priložil do spisu potvrdenie, že je zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie od 24.09.2014, ako aj potvrdenie o zárobku matky, vystavené Základnou školou Veľké Kostoľany.

Na pojednávaní konanom dňa 10.11.2014 boli prítomní obidvaja účastníci, ktorých súd riadne vyslúchol. Navrhovateľ vo svojej výpovedi uviedol, že odporca ukončil sústavnú prípravu na povolanie koncom mesiaca jún 2014 a preto sa domáha zrušenia vyživovacej povinnosti k odporcovi počnúc dňom 01.07.2014. V danom prípade sa nejednalo o zmenu návrhu, ale len o jeho upresnenie postupom v zmysle ust. § 43 ods. 1 O.s.p. Na tomto pojednávaní bol následne odporca vyzvaný súdom na podanie vyjadrenia k takto prezentovanému návrhu na začatie konania. Odporca sám vo svojej výpovedi na pojednávaní potvrdil, že ukončil sústavnú prípravu na zamestnanie, a to zložením maturitnej skúšky v mesiaci jún 2014 a nechystá sa študovať na vysokej škole (str. 2 zápisnice o súdnom pojednávaní). Okrem toho, okresný súd pri svojom rozhodovaní vo veci prihliadol aj na potvrdenie príslušného úradu práce sociálnych vecí a rodiny o zaradení odporcu do evidencie nezamestnaných a potvrdenie zamestnávateľa o matky odporcu o jej príjme, ktoré odporca predložil do spisu. Obidvaja účastníci boli v konaní pred okresným súdom riadne poučení, že musia predložiť dôkazy alebo ich musia označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie, pretože na dôkazy predložené a označené neskôr súd neprihliada (§ 120 ods. 4 O.s.p.). Po tomto procesnom poučení však ani jeden z účastníkov už nevzniesol procesný návrh na doplnenie dokazovania. Následne okresný súd vyhlásil uznesenie, ktorým vyhlásil dokazovanie za skončené a vyhlásil rozsudok vo veci samej. S poukazom na princíp neúplnej apelácie vyjadrenej v ust. § 205a ods. 1 O.s.p., odvolací súd na ďalšie skutočnosti a dôkazy uvádzané odporcom v jeho opravnom prostriedku už nemohol prihliadať. Obidvaja účastníci na pojednávaní zhodne prehlásili, že odporca v mesiaci jún 2014 ukončil prípravu na budúce povolanie, keď zložil maturitnú skúšku na strednej škole a nemieni ďalej pokračovať v štúdiu na vysokej škole. Keďže sa nejednalo o vec výslovne uvedenú v ust. § 120 ods. 2 O.s.p., okresný súd postupom v zmysle ust. § 120 ods. 3 O.s.p. si osvojil skutkové zistenia založené na tomto zhodnom tvrdení účastníkov. Ako už bolo uvedené vyššie, odporca v prvostupňovom konaní do vyhlásenia rozsudku vo veci samej (s výnimkou už uvedených dvoch dôkazov) neoznačil žiadne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Z takéhoto dôvodu nebolo na mieste, aby súd vykonával v konaní ďalšie dôkazy aj nenavrnuté účastníkmi konania, napr. maturitným vysvedčením navrhovateľa, nakoľko sa nejednalo o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu (§ 120 ods. 2 O.s.p.) a ich vykonanie nebolo nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci samej. Keďže odporca si v konaní nesplnil svoju dôkaznú povinnosť, vykonanie ním neoznačených a nepredložených dôkazov prvostupňový súd (logicky) nemohol uznesením zamietnuť.

Na doplnenie považoval krajský súd za potrebné zdôrazniť, že základný program sporového konania je formulovaný petitom návrhu na začatie konania, ktorým navrhovateľ požaduje ochranu jeho práv. Je výlučne na ňom, aby na účely úspešného uplatnenia žalovaného nároku prezentoval konzistentné skutkové tvrdenia, ktoré zároveň podporí sumárom príslušných dôkazov. Navrhovanie dôkazu má priamu spojitosť s povinnosťou tvrdenia (§ 79 ods. 1 a § 101 ods. 1 O.s.p.). Dôkaznú povinnosť môže účastník plniť od začiatku konania, v žalobe, vo vyjadrení k nej, mimo týchto procesných úkonov, v rámci prípravy pojednávania, pri odročovaní pojednávania. Povinnosť označiť dôkazy sa vzťahuje na všetky tvrdenia, ktoré sa uviedli v žalobe a vo vyjadrení odporcu. Poslednou procesnou možnosťou splnenia dôkaznej povinnosti je okamih vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, bez ohľadu na jeho procesné postavenie. Zmysel uplatňovania dôkazného bremena spočíva v zabezpečení reálneho uplatnenia základného práva na súdnu ochranu aj v prípadoch, v ktorých sa vykonajú všetky navrhnuté dôkazy, prípadne výnimočne aj iné než navrhnuté dôkazy, a súd napriek tomu nemá jednoznačne skutkový základ pre svoje rozhodnutie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých účastníkov v opačnom procesnom postavení než je účastník, ktorý nesplnil alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť. Odporca teda v konaní nesie zodpovednosť za výsledok tohto sporu tým, že v konaní neunesol dôkazné bremeno.

Odporca v konaní pred súdom prvého stupňa uviedol len skutočnosť, že je evidovaný nezamestnaný, ale žiadnym spôsobom nepreukázal, že nemá ponúkané žiadne pracovné príležitosti, čo pri ním vyštudovanom odbore masér je málo pravdepodobné. Navyše, odporca v konaní nepreukázal, že sám z vlastnej iniciatívy (a neúspešne) vyvíja činnosť na získanie zamestnania. Prvostupňový súd správne

v konaní zistil na základe zhodných prejavov účastníkov, že v mesiaci jún 2014 odporca ukončil svoju prípravu na budúce povolanie a taktiež skúmal jeho zdravotný stav a záujem štúdia na vysokej škole. Na základe vykonaného dokazovania správne uzavrel, že sú dané dôvody na zrušenie vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči odporcovi, keďže nepochybne navrhovateľ je schopný sa samostatne živiť. Sám navrhovateľ v konaní tvrdil, že už tvorí spoločnú domácnosť so svojou priateľkou, a nie matkou, a preto odkaz na príslušné právne predpisy o sociálnom zabezpečení nie je na mieste.

Jedinou dôvodnou odvolacou námietkou odporcu bol deň zrušenia vyživovacej povinnosti, keďže navrhovateľ podal svoj návrh na začatie konania na súd dňa 22.09.2014, no žiadal zrušiť vyživovaciu povinnosť už ku dňu 01.07.2014. Pokiaľ má totiž dôjsť k vykonateľnej zmene alebo zrušeniu dohody alebo súdneho rozhodnutia odsudzujúceho na plnenie výživného do budúcnosti, potom Zákon o rodine (ust. § 78 ods. 1) i Občiansky súdny poriadok (ust. § 163 ods. 2) vyžadujú, aby bol podaný návrh na začatie konania. Jedinou výnimkou je rozhodovanie o výživnom pre maloleté dieťa, keď v prípade zmeny pomerov môže súd začať konanie aj bez návrhu. Navrhovateľ sa teda návrhom doručeným súdu dňa 22.09.2014 domáhal zrušenia vyživovacej povinnosti voči odporcovi za čas, ktorý predchádzal začatiu konania a doručeniu návrhu na súd (t. j. od 01.07.2014). Z uvedených dôvodov vychádzajúc z ust. § 78 ods. 1 O.s.p. odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok prvostupňového súdu (vychádzajúc zo skutkového stavu ustáleného súdom prvého stupňa, a to z dôvodov uvedených vyššie) s účinnosťou od 22.09.2014 a vo zvyšnej časti, t. j. za obdobie od 01.07.2014 do 21.09.2014 návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietol.

Len pre úplnosť odvolací súd uvádza, že aplikácia ust. § 77 ods. 1 O.s.p. prichádza do úvahy len pri priznaní nároku na výživné, a nie pri zrušení vyživovacej povinnosti.

Vo vzťahu k návrhu na zámenu účastníkov na strane odporcu, uvádzanú odvolateľom v konaní, odvolací súd uvádza, že postup súdu v zmysle ust. § 92 ods. 4 O.s.p. je možný len v prípade, že žalovaný (odporca) je v žalobe (návrhu na začatie konania) označený úplne, presne, určito a zrozumiteľne (t. j. menom, priezviskom, prípadne aj dátumom narodenia a telefonickým kontaktom, bydliskom účastníkov - § 79 ods. 1 O.s.p.), ktoré údaje vo vzťahu k pôvodne označenej odporkyňi v podaní navrhovateľa zo dňa 22.09.2014 absentovali. Keďže súd na informatívnom výsluchu navrhovateľa dňa 17.10.2014 postupom v zmysle ust. § 43 ods. 1 O.s.p. odstránil vadu tohto podania, ktoré by podľa obsahu mohlo byť návrhom na začatie konania, najmä s poukazom na nedostatočné označenie odporcu (a rozpor v označení odporcu v úvode jeho podania a petite tohto podania), nebol možný v súdnej veci ani postup v zmysle ust. § 92 ods. 4 O.s.p. Navrhovateľ teda v konaní neučinil procesný návrh v zmysle ust. § 92 ods. 4 O.s.p., a preto o takomto návrhu súd ani nemohol rozhodovať.

Krajský súd zdôrazňuje, že odlišné (subjektívne) hodnotenie vlastných argumentov navrhovateľom, resp. jeho neakceptovanie záverov okresného súdu nezakladá nesprávnosť napadnutého rozhodnutia a nie je ani porušením práva na súdnu ochranu. Súčasťou tohto základného práva totiž nie je aj právo procesný úspech. Inými slovami, nie je porušením práva na spravodlivý proces, ak súd nevyhoví procesnému alebo meritórnemu návrhu účastníka.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu v dátume zrušenia vyživovacej povinnosti ku dňu podania, v ktorom navrhovateľ podal svoj návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti voči odporcovi na súd.

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 142 ods. 2 v spojení s § 224 ods. 2 O.s.p. Odporca bol v odvolacom konaní úspešný len v nepatrnej časti, preto je v zmysle ust. § 142 ods. 2 O.s.p. povinný nahradiť navrhovateľovi trovy, ktoré mu v súvislosti s týmto konaním vznikli. Keďže navrhovateľ v konaní nevzniesol procesný návrh na ich uplatnenie (postupom v zmysle ust. § 151 ods. 1 O.s.p.), odvolací súd mu náhradu trov tohto konania nepriznal.

Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e prípustné.